

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi terveydenhuoltolain muuttamisesta sekä siihen liittyviksi laeiksi (sairaalat)

Maakuntahallitus 17.06.2024 § 79
149/15.02.00/2024

Valmistelija

maakuntajohtaja Pentti Mäkinen, 050 500 2584, etunimi.sukunimi@esavo.fi

Päätösehdotus

esittelijä: maakuntajohtaja Pentti Mäkinen

Esitys tehdään kokouksessa.

Päätös

Maakuntahallitus täydensi etukäteen 14.6. toimitettua lausuntolausunnosta ja hyväksyi täydennetyn lausunnon.

Merkittiin pöytäkirjaan, että maakuntavaltuuston 1. varapuheenjohtaja Hannu Auvinen poistui kokouksesta tämän asian käsittelyn aikana klo 10.37.

Selostus

Sosiaali- ja terveysministeriön valmistelemassa luonnoksessa hallituksen esitykseksi ehdotetaan muutoksia ympärivuorokautista terveydenhuollon päivystystä sekä leikkaustoimintaa koskevaan sääntelyyn. Jatkossa kullakin hyvinvointialueella olisi yksi nimetyllä paikkakunnalla sijaitseva yliopistollinen sairaala tai keskussairaala, jossa on väestölle avointa ja sairaalan toiminnan varmistavaa monierikoisalaista ympärivuorokautista päivystystä. Uudellamaalla HUS-yhtymä voisi päätöksensä perusteella ylläpitää tällaisia sairaaloita useammalla kuin yhdellä paikkakunnalla. Käytännön vaikutuksena ehdotuksesta olisi, että monierikoisalaista ympärivuorokautista päivystystä ja siten ympärivuorokautista päivystystä edellyttävää leikkaustoimintaa ei voisi jatkossa järjestää Kemissä, Savonlinnassa, Oulaisissa, Salossa ja Valkeakoskella sijaitsevilla sairaaloilla eikä synnytyksiä hoitaa enää Kemissä.

Perusterveydenhuollon ja akuuttilääketieteen ympärivuorokautisen päivystyksen osalta luovuttaisiin sääntelystä, jonka mukaan sosiaali- ja terveysministeriö voi myöntää tätä toimintaa koskevan poikkeusluvan. Sen sijaan laissa säädettäisiin, millä paikkakunnilla on mahdollista ylläpitää tällaista perusterveydenhuollon ja akuuttilääketieteen ympärivuorokautista päivystystä. Ylläpito olisi mahdollista Ivalossa, Kemissä, Kuusamossa, Savonlinnassa, Pietarsaareissa ja Raaseporissa. Ministeriön myöntämä poikkeuslupa on tällä hetkellä voimassa myös Iisalmen, Jämsän, Kouvolan, Raahen ja Varkauden päivystystoimintaa koskien. Näissä paikkakunnilla ei poikkeusluvan voimassaolon päättymisen jälkeen enää voisi ylläpitää tällaista ympärivuorokautista päivystystä. Kiireellisen hoidon tarpeen arviointia sekä iltai- ja viikonloppu kiirevastaanotto toiminnan ylläpitoa koskevaa sääntelyä täsmennettäisiin.

Ehdotuksessa lievennettäisiin edellytystä, jonka mukaan leikkaustoiminta, joka edellyttää leikkaussaliolosuhteita ja anestesiaa, tulee kokonaisuudessaan koota niihin sairaaloihin, joissa on monierikoisalaista ympärivuorokautista päivystystä. Osaa leikkaussaliolosuhteita ja anestesiaa edellyttävästä päiväkirurgiasta ja lyhytjälkihoitoisesta eri erikoisalojen leikkaustoiminnasta voisi suorittaa laissa nimetyissä sairaaloissa. Lisäksi muissakin terveydenhuollon toimintayksiköissä voisi suorittaa tiettyjä anestesioita osaamista edellyttäviä kevyttä nukutusta tai puudutusta vaativia toimenpiteitä. Yllä kuvatuista leikkauksista ja toimenpiteistä säädettäisiin myöhemmin asetuksella. Laissa myös selkeytettäisiin sääntelyä siitä, millä edellytyksin leikkauksia ja muita edellä mainittuja

toimenpiteitä voisi hankkia muilta palveluntuottajilta. Esitys on tarkoitettu antaa eduskunnalle syksyllä 2024.

Sosiaali- ja terveysministeriö pyytää jakelussa mainituilta tahoilta lausunnot liitteenä olevasta luonnoksesta hallituksen esitykseksi. Sosiaali- ja terveysministeriö pyytää lisäksi kommentteja erillisestä sosiaalipäivystystä koskevasta muistiosta. Myös kaikki muut halukkaat tahot voivat antaa asiassa lausuntonsa. Lausunnot pyydetään toimittamaan viimeistään 1.7.2024.

Tausta

Terveydenhuollon toimintaympäristö on merkittävästi muuttunut siitä, kun sairaaloiden ja ympärivuorokautisten terveydenhuollon päivystysten palveluverkko ja -rakenne on muodostunut. Palvelujärjestelmän toimintaa ja toimivuutta haastaa ammattitaitoisen ja koulutetun sosiaali- ja terveysalan henkilöstön saatavuuden merkittävä huonontuminen lähes kaikissa sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa ja ammattiryhmissä lähes koko maassa. Terveydenhuoltomenojen kasvun hillintä on tärkeää myös julkisen talouden kestävyuden vahvistamiseksi.

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelman mukaan säädetään kansallisesta sairaaloiden ja päivystysten kokonaisuudesta vuoden 2024 aikana ottaen huomioon pitkät etäisyydet ja kielelliset oikeudet. Lisäksi hallitusohjelman mukaan uudistetaan erikoissairaanhoidon työnjakoa koskevat säädökset. Palvelulainsäädännön uudistaminen on jatkoa uudistukselle, jossa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuu siirtyi hyvinvointialueille 1.1.2023 lukien.

Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on vahvistaa erikoissairaanhoidon sairaaloiden ja ympärivuorokautisten päivystysten palveluverkkoa valtakunnallisesti siten, että se pystyy laadukkaasti, potilasturvallisesti ja kestävästi vastaamaan väestön palvelutarpeisiin nyt ja tulevaisuudessa sekä normaaliolojen lisäksi myös erityistilanteissa ja poikkeusoloissa. Esityksellä pyritään erityisesti turvaamaan henkilöstön ja erityisosaamisen riittävyttä eri sairaaloihin ja muihin palveluihin keskittämällä vaativinta, henkilöresurssiin riippuvaa ja varallaoloa edellyttävää toimintaa yliopistollisiin sairaaloihin ja keskussairaaloihin. Tavoitteena on näin lisätä hoidon yhdenvertaisuutta, laatua ja vaikuttavuutta sekä asiakas- ja potilasturvallisuutta, kun henkilökunnan osaaminen on varmistettu ja toiminta on tasalaatuista